

Interviurile cu mărturisitorii Aspația Oțel Petrescu și Nicolae Purcărea sunt inedite și sunt consemnate de Florin Palas.

Volum îngrijit de Crina și Florin Palas

Editor: Mănăstirea Petru Vodă și Editura Scara Print
Fotografii: Cristina Nichituș Roncea, Crina și Florin Palas
Corectură: Crina Palas
Copertă și tehnoredactare: Narcis Trofin și Anca Fantaziu

© Florin Palas
iulie 2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OȚEL PETRESCU, ASPAZIA

Generația mărturisitoare: Mărturii inedite consemnate de Florin Palas /
Aspația Oțel Petrescu, Nicolae Purcărea. – Ed. a 2-a, adăugită –
București: Scara Print, 2024
ISBN: 978-606-8940-10-6

I. Purcărea, Nicolae
II. Palas, Florin

821.135.1

**ASPAZIA OȚEL PETRESCU
NICOLAE PURCĂREA**

**GENERATIA
MĂRTURISITOARE**

**MĂRTURII INEDITE
CONSEMNADE DE FLORIN PALAS**

EDIȚIA A II-A, ADĂUGITĂ

**SCARA
Print**

CUPRINS

ASPAZIA OȚEL PETRESCU – MĂRTURII	7
PRIMUL INTERVIU ACORDAT	
DE MĂRTURISITOAREA ASPAZIA OȚEL PETRESCU.....	9
DESPRE MARTIRI AI ÎNCHISORILOR	36
ÎNVIERI ÎNTEMNIȚATE.....	40
CU IISUS ÎN CELULĂ.....	48
DESPRE EXPERIMENTUL PITEȘTI.....	49
DESPRE AIUD	52
DESPRE EMINESCU ȘI DETRACȚORII LUI.....	58
DRAGOSTEA PENTRU OAMENI A PĂRINTELUI JUSTIN	
NU SE ÎMPIEDICĂ DE PRAGUL CARE EXISTĂ	
ÎNTRE VREMELNICIE ȘI ETERNITATE	60
ÎNTÂLNIRE DE SUFLET CU FAMILIA POETULUI RADU GYR.....	66
ARIPA ÎNGERULUI PĂZITOR.....	69
REZISTENȚA DIN MUNȚI.....	72
DESPRE MIȘCAREA LEGIONARĂ	
ȘI ÎNTEMEIETORUL EI, CORNELIU ZELEA CODREANU	77
O PROFEȚIE	92
GÂNDURI LA NAȘTEREA ÎN CERURI	
A MĂRTURISITORULUI NICOLAE PURCĂREA	95
ÎNCREDEREA TOTALĂ ÎN DUMNEZEU	
ÎN FAȚA ISPITELOR SATANEI	98
UN VIS.....	101

DESPRE BIOMETRIE ȘI ARMELE CREȘTINULUI.....	105
FRAGMENTARIUM	110
APEL LA UNITATE	130
RUGĂCIUNEA MĂRTURISITOAREI ASPAZIA OȚEL	
ÎN IZOLATORUL DIN ÎNCHISOAREA MIERCUREA CIUC	132
IMPORTANȚA MĂRTURIILOR AUTENTICE	
ALE CELOR CARE AU SUFERIT	134
ULTIMA MĂRTURIE A CUVIOASEI ASPAZIA OȚEL PETRESCU	
DINAINTEA NAȘTERII SALE ÎN CERURI	137
ADDENDA – DIN PUBLICISTICA	
MĂRTURISITOAREI ASPAZIA OȚEL PETRESCU	149
DIN VALUL CE NE BÂNTUIE	151
RĂSPUNS UNUI FRATE MAI TÂNĂR, CONTRARIAT CĂ	
ÎL CONSIDER PE MIHAI EMINESCU CREȘTIN.....	155
F.O.R.S.-UL – CALE, ADEVĂR ȘI VIAȚĂ	
PENTRU STUDENȚII ORTODOCȘI DIN CLUJ	161
BIOGRAFIA MĂRTURISITOAREI	
ASPAZIA OȚEL PETRESCU	178
NICOLAE PURCĂREA – MĂRTURII	183
DESPRE PATIMILE ȘI ÎNVIEREA DOMNULUI	
ÎN ÎNCHISORILE COMUNISTE	185
PRIMA DETENȚIE, LA 19 ANI.....	193
DESPRE REZISTENȚA ARMATĂ ANTICOMUNISTĂ	
ȘI EXPERIMENTUL PITEȘTI	195
DESPRE REZISTENȚA ANTICOMUNISTĂ	
DIN MUNȚII FĂGĂRAȘULUI	198
DESPRE ÎNCHISORILE COMUNISTE.....	214
O ZI ÎN ÎNCHISOARE	221
AUDIATUR ET ALTERA PARS	225
DESPRE ARTA POPULARĂ.....	229
FRAGMENTARIUM	232
CREZUL NOSTRU	246

ADDENDA	249
BĂDIA TRAIAN TRIFAN	
A DESCHIS DRUMUL SPRE SFINȚENIE	251
AUTOBIOGRAFIE	254
ALBUM FOTO	267

**PRIMUL INTERVIU
ACORDAT DE MĂRTURISITOAREA
ASPAZIA OȚEL PETRESCU**

Tinând cont că anul acesta se împlinesc 19 ani de la înveșnicirea Părintelui Arsenie Boca, aș vrea să ne vorbiți despre personalitatea duhovnicească a acestuia, așa cum ați perceput-o dumneavoastră atunci când ați fost la Mănăstirea Sâmbăta, alături de Zorica Lațcu, Maica Teodosia de mai târziu.

Toată viața mea am să-i fiu profund recunoscătoare Maicii Teodosia, că m-a dus la acest mare, mare stâlp al credinței ortodoxe române, pentru că, în aceeași măsură în care era un strălucit creștin, Părintele Arsenie Boca era și un foarte bun român. Ce să vă spun?! În perioada în care l-am cunoscut eu se putea numi, pe drept cuvânt, Duhovnicul întregului Ardeal și, prin extrapolare, al întregii Români. Acolo, la Sâmbăta, l-am întâlnit pe Părintele Stăniloae, cel care avea să devină unul dintre cei mai mari dogmaticieni ai timpului, și pe Părintele Nicolae Mladin, care venea cu regularitate acolo, la sărbătorile Crăciunului, la sărbătorile Paștelui.

Părintele Arsenie Boca era lumină, era numai lumină! Mi se pare că la Virgil Gheorghiu am găsit eu sintagma

aceasta: când cădeau privirile Părintelui Arsenie Boca pe tine, simțeați, știați – nu știu de unde știați, nu știu cum simțeați, dar erai sigur – că te privește Lumina. Avea atâta lumină și căldură în ochi! Avea o privire!... Am simțit, am văzut, am înțeles că întregul cer, o infinitate albastră, mă privește, că infinitul mă privește cu doi ochi albaștri de om. Asta era senzația! Aceasta era prima impresie pe care a dat-o celor mai mulți Părintele Arsenie Boca. Că te privește lumina. Avea tot sufletul plin de înțelepciune, plin de credință, plin de dragoste pentru om. Toate acestea erau în flash-ul privirii lui.

Mi-e foarte greu să explic lucruri care, de fapt, nu se pot exprima, pe care numai le simți, neavând nicio explicație logică. Prezența Părintelui Arsenie Boca, pentru cei care îl aveau alături, era de fapt trăire. Te lua în iubire, te lua în lumină, erai în aura sufletului lui, care era lumină și iubire. Avea o asprime dulce, era o fericire să te certe acest om sfânt!

L-ați cunoscut în studenție și pe Părintele Ioan Iovan.

Părintele Ioan Iovan este un dar care mi-a fost dat de către Frăția Ortodoxă Română Studențească (F.O.R.S.). Părintele Ioan (Silviu Iovan) a fost un far luminos printre studenții forșiști. Era atât de prietenos, avea atâta căldură prietenească pentru aproapele său! Nu a fost o întâmplare că a fost asociat cu „apostolul iubirii”. L-am admirat enorm pentru inocența sa duhovnicească și l-am iubit ca pe bunul samaritean. Ca o paranteză, am auzit că profesorul Marga l-a înfruntat pe Mitropolitul Anania că vrea să reînființeze Frăția Ortodoxă Română, care ar fi fost o creație legionară. E o prostie. E absolut neadevărat.

A fost o creație absolut creștină. F.O.R.S.-ul era copilul Frăției Ortodoxe Române, care era condusă direct de către Mitropolitul Nicolae Bălan și de către Episcopul Nicolae Colan. Acolo l-am cunoscut pe Părintele Ioan Iovan. Am făcut parte din ultimul comitet al F.O.R.S., în calitate de cenzor. Un alt cenzor, și vicepreședinte, era Părintele Anania, care cenzura lucrările care se prezentau din punct de vedere dogmatic creștin, iar eu le cenzuram din punct de vedere literar, fiind studentă la Litere.

Am prezentat și eu o lucrare în specialitatea mea: *Iisus în poezia română*. Am luat toți autorii importanți, începând cu Dosoftei și cu cronicarii și până la gândirism, care a fost cu deosebire creștin ortodox, datorită îndrumării lui Nichifor Crainic și a colaboratorilor săi: Vasile Voiculescu, Vasile Militaru, Vasile Băncilă, Radu Gyr, Lucian Blaga. Cultul lui Blaga pentru satul românesc se datorează gândirismului.

Ținând cont de masivitatea lucrării, am prezentat-o în două ședințe. La prima citire au fost oamenii care veneau de obicei. La a doua citire sala era arhiplină. Făcuseră propagandă Părintele Ioan Iovan și Zorica Lațcu. A trebuit să ne mutăm în cea mai mare sală din Universitate. La sfârșitul prezentării lucrării, Zorica Lațcu m-a așteptat cu o lăcrămioară, iar Părintele Iovan, care era pe atunci profesor de religie, mi-a dăruit o carte.

Știm că l-ați avut profesor la facultate pe distinsul lingvist Sextil Pușcariu. Care ar fi cel mai drag gând pe care l-ați păstrat despre sau de la acesta?

Sextil Pușcariu m-a făcut să înțeleg de ce un român nu poate fi decât ortodox. El spunea că noi ne-am născut

cu adevărat popor creștin, pentru faptul că la minele din zona Ardealului, unde era cuibul dacismului, erau aduși creștini să lucreze la minele aurifere. Și erau aduși mari trăitori creștini, pedepsiți ca fiind cei mai periculoși din punctul de vedere al păgânilor. Erau creștini, încreștinați de către Sfântul Apostol Pavel și de către Sfântul Apostol Petru, considerați ca fiind cei mai pregătiți dintre Apostolii Mântuitorului. El m-a făcut să înțeleg de ce românul este ortodox. Poporul român s-a făurit în creștinismul acela nediferențiat, mult înainte de 1054.

Dacă tot ați făcut referire la perioada dacică, ce ați învățat dumneavoastră în facultate despre originea limbii române?

În vremea studenției mele era o teorie susținută de George Giuglea, care a fost căutat special de Alf Lombard, cel mai mare romanist al timpurilor acelea. Era prin 1946. Profesorul Giuglea spunea că vocabulele latine și dacice erau apropiate, erau indoeuropene, erau aceleași. El avea niște studii, ca și Alf Lombard, ca și Eugen Coșeriu, prin care încerca să depisteze aceste tulpini din care s-au dezvoltat pe urmă toate limbile indoeuropene. Voiau să găsească această bază, acest arbore din care s-au desfăcut pe urmă încrengăturile limbilor indoeuropene.

Dar despre Eminescu ce ne puteți spune? Cum le-am putea răspunde celor care spun despre Eminescu că a fost în afara creștinismului?

Eminescu, fiind genial, abordează problemele din foarte multe puncte de vedere. Când este judecat parțial, pe bucățele, poți să afirmi despre el orice. Noi, ca români,

trebuie să-l luăm pe Eminescu în întregime, în întregul lui. Este suficient să citești *Rugăciunea* către Sfânta Fecioară Maria, ca să-ți dai seama cât de profund simțea creștineste. El era creștin prin trăire.

Ce alți poeți creștini v-au marcat, în special în perioada detenției?

În primul rând, Radu Gyr. Toată poezia lui este o trăire creștină profundă. Și este o trăire afectivă. Mântuitorul cere o credință caldă, o credință care trece prin inimă. Iisus bate la ușa inimii noastre, nu la ușa intelectului nostru. Creștinismul lui Radu Gyr nu este cerebral, este afectiv, este profund, este trăit, este simțit. Îmi aduc aminte că, în închisoare, îi învățam poeziile plângând.

Înainte de a intra în închisoare aveam o evlavie deosebită pentru Vasile Voiculescu – poetul Îngerilor. În cartea mea, *Adusu-mi-am aminte*, citez chiar poezia care mi-a fost ca un far călăuzitor. Poezia e în felul următor: căutam să aducem cu obrocul lumina în casa fără ferestre, și vine Îngerul păzitor și face fereastră, și pe acolo năvălește lumina. Și de-atunci casa este plină de lumină. Deci, nu cu mintea, ci prin simțire, fie prin revelație, fie prin trăire, poți ajunge la prietenia cu Dumnezeu.

Neapărat vreau să-i menționez și pe Nichifor Crainic, un mare poet creștin, și pe Vasile Militaru, care a scris *Psaltirea în versuri*. Și sunt foarte frumoase versurile acestea.

Despre poezia Zoricăi Lațcu ce ne puteți spune?

Pentru mine, poezia Zoricăi Lațcu a fost o bucurie imensă, fiind foarte apropiată felului meu de a-l înțelege și percepe pe Dumnezeu. Așa L-am văzut dintotdeauna,

cum L-a văzut și ea. De pildă, în poezia *Răpire*. Dacă vă aduceți aminte, în povestirea mea despre Părintele Arsenie Boca, povestesc despre un drum care seamănă cu *Răpirea Zoricăi*. Ea este rătăcită pe un drum, în întuneric, apare dintr-odată cineva care o ia de mână și o conduce pe un drum care se face din ce în ce mai fierbinte. Cum spunea ea: „Și așa era cărarea de fierbinte/ că tainic gând îmi stăruia în minte/ să nu-mi atârne haina jos, în jar.” Este așa de concretă trăirea creștină a Zoricăi, încât aproape că-i pipăi sufletul în poezia ei. La un moment dat ea se lasă condusă – nu știe unde, cine o duce. Și, dintr-odată se face o lumină foarte puternică, și-atunci ea se uită să vadă Cine a dus-o de mână. Era Iisus, și ea înțelege că toată lumina aceasta în valuri de la El venea.

Eu am cunoscut-o în perioada în care a scris *Osana luminii*. Până atunci îi apăruse *Insula albă*, un volum de poezie profană, scris înainte de convertirea ei, de un clasicism perfect. Dimitrie Popovici, care era profesorul nostru de limba română, a făcut afirmația că, dacă cineva a atins vreodată cerul poeziei pure, Zorica Lațcu l-a atins. Și Profesorul nu vorbea aiurea. Era un foarte mare profesor de limba română.

Știu că îl prețuiți în mod deosebit pe Lucian Blaga. Vorbiți-ne, vă rog, despre el.

Pentru articolul meu, *Clipa mea Lucian Blaga*, am primit premiul „Lucian Blaga”, la Festivalul „Lucian Blaga”, condus de Radu Cărpinișianu, un medic care a fost președintele Frăției Ortodoxe Române Studențești în perioada în care eu am fost cenzor.

Am mers la cursurile lui Lucian Blaga numai din admirație pentru el. Generația mea a avut pentru el o admirație aproape identică cu cea pe care o aveam pentru Eminescu. Era cumva reprezentantul generației noastre, ca gândire, ca mentalitate. Eu îi citisem, elevă fiind, *Spațiul mioritic*, care bineînțeles că m-a încântat, i-am făcut atunci o recenzie. Mitropolitul Tit Simedrea, un om foarte cult și smerit, s-a mirat că eu, elevă fiind, am putut să citesc o carte de filosofie profundă. *Spațiul mioritic* se citește foarte ușor, nu trebuie neapărat să ai o educație filosofică ca să-l înțelegi.

Primul contact cu Lucian Blaga a fost o decepție. Se așeza la catedră, scotea notițele și începea să vorbească. Monoton, inexpresiv. Dacă-l ascultai pe Nae Ionescu – și mie mi s-a întâmplat să-l ascult de câteva ori –, rămâneai decepționat de marele filosof Lucian Blaga, de felul cum își exprima tezele filosofice. Dar acesta era doar începutul.

În cazul lui Lucian Blaga, după ce depășeai prima deziluzie și începeai să asculți ce spune și cum spune, poezia, cadența frazei era perfectă. La el, totul era perfect. Fraza avea exact atâtea epitete câte erau necesare ca să nu-i strice cadența, muzicalitatea frazei. Pe urmă, argumentarea era neașteptată, era uluitoare, te izbea întotdeauna. De pildă, când îți dădea un exemplu de metaforă revelatoare, acel exemplu era nespus de frumos în originalitatea lui. El spunea că sunt metafore revelatorii care spun ceva, care descoperă ceva, pentru că poetul este cumva pe aceeași linie cu profetul. Era teza lui, și era foarte bine susținută. De pildă, când ți-a dat exemplu de metaforă revelatorie și a spus: „Soarele, lacrima Domnului/ cade în mărilor somnului”, dintr-odată te-a trezit, dispăreau monotonia și inexpresivitatea vocii lui. Venea magia cuvântului, dar venea în

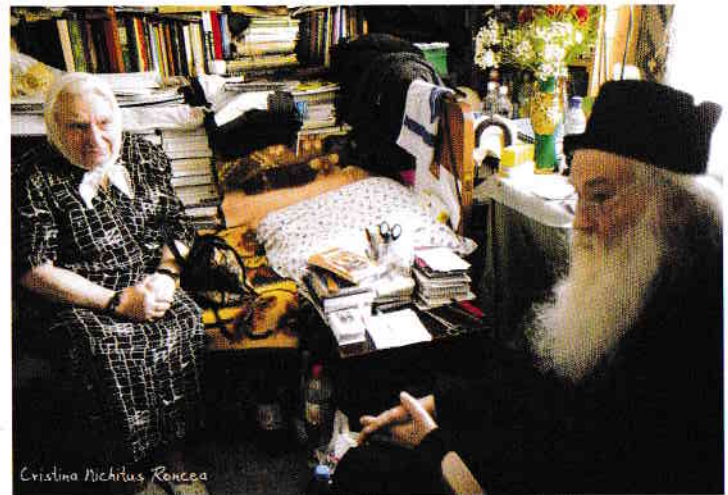
Doamna Aspazia Oțel Petrescu

Doamna Aspazia Oțel Petrescu

Doamna Aspazia Oțel Petrescu

Doamna Aspazia Oțel Petrescu și Părintele Justin Pârnu